

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРОПЕДЕВТИКА ПСИХІЧНИХ ХВОРОБ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Пропедевтика психічних хвороб
Шифр та назва спеціальності	С4 психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 14 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НППІ	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Пропедевтика психічних хвороб» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системних знань про основи психічної патології, закономірності виникнення та перебігу психічних розладів, їх основні клінічні прояви й синдроми. Курс орієнтований на ознайомлення студентів з межами норми та патології психічної діяльності, а також з базовими принципами психіатричної класифікації та діагностики.

У межах дисципліни розглядаються порушення пізнавальної, емоційно-вольової, мотиваційної та поведінкової сфер особистості, особливості психічних станів і розладів різного генезу, а також етіологічні та патогенетичні чинники психічних захворювань. Значна увага приділяється формуванню клініко-психологічного мислення, розвитку навичок розпізнавання симптомів і синдромів психічних порушень, а також усвідомленню професійних та етичних меж діяльності психолога.

Дисципліна забезпечує теоретичну основу для подальшого вивчення клінічної психології, психопатології, психотерапії та психологічного консультування, а також сприяє підготовці майбутніх фахівців до ефективної міждисциплінарної взаємодії у сфері охорони психічного здоров'я.

Предмет вивчення навчальної дисципліни полягає у засвоєнні теоретичних і практичних основ розпізнавання психічних розладів, вивченні загальних закономірностей порушень психічної діяльності, їх клінічних проявів, механізмів виникнення та перебігу.

У межах навчальної дисципліни предметом вивчення є:

- норма і патологія психічного розвитку та психічної діяльності;
- основні симптоми і синдроми психічних захворювань;
- порушення пізнавальної, емоційно-вольової, мотиваційної та поведінкової сфер особистості;
- класифікація психічних розладів та загальні принципи психіатричної діагностики;
- етіологічні та патогенетичні чинники психічних захворювань;
- особливості клініко-психологічного обстеження осіб із психічними порушеннями;
- межі компетентності психолога у роботі з людьми з психічними розладами та особливості міждисциплінарної взаємодії з медичними фахівцями.

Мета курсу: спрямована на формування у студентів базових знань щодо психічної патології, необхідних для своєчасного розпізнавання психічних розладів, коректного професійного реагування та забезпечення ефективної психологічної допомоги з урахуванням етичних і правових норм.

Завдання навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння місця та ролі психології в розв’язанні практичних та теоретичних проблем охорони здоров’я, психологічної служби в системі медицини; озброєння студентів знаннями теоретико-методологічних підходів до дослідження конкретних медико-психологічних проблем, методів дослідження в клінічній психології, особливостей взаємостосунків лікаря і хворого, функцій та специфіки роботи психолога в лікувальних закладах; формування навиків психодіагностичного обстеження в умовах клініки

Пререквізити навчальної дисципліни: Курс «Пропедевтика психічних хвороб» безпосередньо пов’язаний з дисциплінами: «Загальна психологія», «Медична психологія», «Вікова психологія», «Диференційна психологія», передбачає оволодіння теоретичними знаннями в галузі фізіології, етичних принципів і норм психолога

Постреквізити навчальної дисципліни:

Здобуті знання, уміння та компетентності в рамках даної дисципліни є теоретико-методологічною базою для:

- проходження навчальної та виробничої практики;
- формування клініко-психологічного мислення майбутніх психологів;
- коректного визначення меж професійної компетентності психолога;
- ефективної міждисциплінарної взаємодії з медичними працівниками;
- підготовки курсових і кваліфікаційних робіт, пов’язаних із проблемами психічного здоров’я.

«Пропедевтика психічних хвороб» забезпечує фундамент для подальшого професійного навчання та практичної діяльності майбутніх фахівців у галузі психології.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та

	здійснювати психологічне дослідження. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації. СК8.Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики .
Результати навчання	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6 Формувати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки. ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання. ПР11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров’я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії. ПР 19 <i>Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та складати соціально-психологічний портрет особистості.</i>

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
І семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Змістовний модуль 1. Предмет і завдання психіатрії та наркології. Методи психіатричного дослідження. Порушення.					
Тема 1	Предмет і завдання психіатрії та наркології. Класифікація психічних розладів. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями	2	3	6	
Тема 2	Методи психіатричного дослідження. Поняття психопатологічного симптому, синдрому і захворювання. Реєстри психічних розладів	2	3	6	
Змістовний модуль 2. Порушення та їх класифікація					
Тема 3	Порушення відчуттів, сприймань і уявлень	2	2	7	
Тема 4	Порушення пам'ят	1	2	6	
Тема 5	Порушення мислення та інтелекту	1	2	6	
Тема 6	Порушення емоцій	1	2	6	
Тема 7	Порушення ефektorної сфери	1	2	6	
Тема 8	Порушення свідомості та самосвідомості	2	2	7	
Тема 9	Психопатологічні синдроми	2	2	6	
Модульна контрольна робота					
Всього:		14	20	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань									Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	20	20	100
Робота на семінарському занятті	3	3	4	3	4	3	3	3	4			
Самостійна робота	3	3	4	3	4	3	3	3	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які

вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Пропедевтика психічних хвороб»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Пропедевтика психічних хвороб» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.
Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Пропедевтика психічних хвороб» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;

- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Пропедевтика психічних хвороб» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

1. Вступ до психіатрії: 7-е видання / Дональд В. Блек, Ненсі К. Андреасен. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 615с.
2. Ігровий розлад: клінічний посібник з лікування: 2-е видання / ред. Джон Е. Грант, Марк Н. Потенца. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 295с.
3. Лікування розладів, пов'язаних із уживанням психоактивних речовин: посібник Американської психіатричної асоціації: 6-е видання / за ред. Кетлін Т. Бреді, Френсіс Р. Левін, Марка Галантера, Герберта Д. Клебера. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2025. 1047с.
4. Нейропсихіатрія та поведінкова неврологія: посібник: 3-є видання / Джон Дж. Баррі, Сепіде Н. Баджестан, Джеффри Л. Каммінгс, Майкл Р. Трімбл та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 373с.
5. Оверчук В. А. Патопсихологія з основами психіатрії. Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2018. 384 с.
6. Оверчук В. А. Патопсихологія з основами психіатрії: навчальний посібник (вид. 2-ге, доп., змін.). Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2021. 456 с.
7. Оверчук В. А. Патопсихологія: навчальний посібник для підготовки до екзамену. Вінниця: ЦОП «Документ Принт», 2018. 220 с.
8. Огоренко В.В., Шорніков А.В., Тимофєєв Р.М. Психіатрія: інтенсивний курс. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024, 304 с.
9. Посттравматичні стресові розлади / Б.В. Михайлов. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2025. 246 с.
10. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: навчальний посібник / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. - 2-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2023. 344с.
11. Психічні розлади внаслідок COVID-19: навчальний посібник / В.Д. Мішиєв, Б.В. Михайлов, Є.Г. Гриневич, В.Ю. Омелянович. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 151с.
12. Психотерапія за Габбардом: посібник: 2-е видання / за ред. Голлі Крісп, Глена О. Габбарда. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 943с.
13. Робота з тяжкими психічними захворюваннями: посібник для клінічної практики: 3-є

видання / КетрінГембл, ДжеффБреннан та ін. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 295с.

14.Розлади психічної сфери внаслідок бойових дій: навчальний посібник / В.Д. Мішиєв, Б.В. Михайлов, Є.Г. Гриневич, В.Ю. Омелянович. – 2-е видання. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 167с.

15.Сексуальність і сексуальна поведінка / Б.М. Ворнік, О.А. Голоцван, О.А. Дмитренко. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 596с.

16.Тривоги, травми та obsесивно-компульсивні розлади: посібник Американської психіатричної асоціації: 3-є видання / за ред. Наомі М. Саймон, Еріка Голландера, Барбари О. Ротбаум, ДенаДж. Стайна. Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2024. 855с.

17.The Role of psycholinguistics in understanding the historical development of methods for treating mental disorders / V. Overchuk, O. Vdovichenko, O. Kovalova, I. Harbera, V. Pylypak. Research Journal in Advanced Humanities. 2023. Vol. 4(1). DOI: 10.58256/rjah.v4i1.1245.